

NYE
DRAMMEN
KOMMUNE

Kunnskapsgrunnlag

– POLITIKK FOR TEKNISKE TJENESTER

Innhold

SAMMENDRAG.....	4
INNLEDNING.....	7
OVERORDNEDE FØRINGER.....	9
PLAN, BYGGESAK OG GEODATA.....	10
VEI, TRAFIKK, PARKERING OG PARK.....	17
FOREBYGGING OG BEREDSKAP AV BRANN OG ULYKKER.....	22
VANN OG AVLØP.....	25
RENOVASJON - HUSHOLDNINGSAVFALL.....	30
VEDLEGG.....	32
VEDLEGG 1: KOMMUNALE FØRINGER.....	33

SAMMENDRAG

Innledning

De kommunaltekniske tjenestene utgjør en del av samfunnets og befolkningens kritiske infrastruktur. Uten velfungerende vann, avløp, kommunale veier og renovasjon, ville viktige samfunnsfunksjoner raskt gå i stå, og konsekvensene for miljø og folkehelse kan raskt bli alvorlige. Tjenestene må driftes med høy standard og stabilitet ut til hver enkelt innbygger. De tekniske tjenestene omfatter mange ulike fag- og kompetansefelt. Gode kommunaltekniske tjenester og god by- og stedsutvikling er avhengig av at de ulike fagfeltene spiller godt sammen, for best mulig felles løsninger og tjenester.

Mange av de kommunaltekniske tjenestene er underlagt nasjonale lover og standarder med til dels høy detaljeringsgrad. Dette gjelder spesielt plan, byggesak, geodata, brann- og ulykkesvern og drikkevannskvalitet. På disse områdene er tjenestene som ytes til innbyggerne forholdsvis likeverdige, uavhengig av kommune.

Plan, byggesak og geodata

Grunnlaget for å skape gode nærmiljø starter med den fysiske planleggingen og gjennomføringen av byggeprosjekter. Dette gjelder både ved bygging av helt nye områder, eller ved transformasjon og fortetting blant eksisterende bebyggelse.

Plan-, byggesak- og geodatatjenestene utføres etter relativt like prosedyrer i de tre kommunene, iht. tydelige og detaljerte rammer for saksbehandling gitt i plan- og bygningsloven og underliggende forskrifter. Kartleggingen har ikke avdekket betydelige kvalitetsforskjeller i tjenestene mellom de tre kommunene. Det er imidlertid forskjeller i gebyrregulativene som bør harmoniseres.

Svelvik kommune har ikke egne ansatte innen disse tjenestene, da de har vertskommunesamarbeid med Nedre Eiker om plan- og byggesak, og Drammen kommune om seksjonering, kart og geodata.

I dagens Drammen kommune er det et særlig stort påtrykk av nye, innsendte planer. I tillegg står byen foran gjennomføring av flere massive investeringsprosjekter som krever oppfølging fra kommunens side; nytt sykehus, IC Vestfoldbanen, og Buskerudbypakke 2.

Innen kart og geodata følger alle kommunene de samme nasjonale standardene, og datasettene er homogene.

Det er kartlagt behov for:

- Felles kommuneplan for den nye kommunen.
- Utvikling av kvalitet, effektiv og forutsigbar saksbehandling, god brukerservice og digitale løsninger for plan- og byggesaksbehandlingen.
- Bedre tilsyn med byggesaker, for å heve byggkvaliteten og sikre at seriøse aktører i byggebransjen får gode vilkår.
- Fortsatt høy planinnsats og kommunal oppfølging av de mange store utbyggingsprosjekter de nærmeste årene.
- Sikre at utbyggere bidrar økonomisk til investeringer i teknisk og «grønn» infrastruktur som sikrer gode nærmiljø i og rundt nye byggeprosjekter, gjennom utbyggingsavtaler.
- Samordning av gebyrregulativ.

Vei, trafikk, parkering og park

De tre kommunene har ulike standarder for drift og vedlikehold av kommunale veier og parkarealer, og det er behov for samordning. Det er også noe ulike rutiner for tilstandskartlegging og kartlegging av utbedringsbehov. Alle kommunene har vedlikeholdsetterslep innen både vei og park.

Dagens Drammen kommune er den eneste kommunen som har en egen enhet som ivaretar kommunalt parkeringstilbud og håndhever skiltregulering. Innsatsen er særlig konsentrert til Drammen sentrum, der det er størst arealknapphet og av størst betydning å drive kontroll med parkering. Dagens Drammen kommune har også enkelte andre tjenester som kan knyttes til de særfunksjonene Drammen sentrum har som regionalt bysenter, med intensiv bruk. Dette gjelder for eksempel bysykler og kommunal gatevarme, samt en mer intensiv drift av parker og fellesarealer i det tett bebygde og mye besøkte bysentrum.

Drammen og Nedre Eiker er med i Buskerudbysamarbeidet, der en av målsettingene er nullvekst i biltrafikk, dvs. at trafikkvekst skal tas med kollektivtrafikk, gange og sykling.

Det er kartlagt behov for:

- Samordnet håndheving, men differensiert forvaltning av kommunalt parkeringstilbud og skiltregulering for hele den nye kommunen.
- Felles standard for den nye kommunen på en rekke områder: drift og vedlikehold, tilstandskartlegging og gebyrregulativ for både veier og grøntområder og andre offentlige rom. Standarden vil allikevel kunne differensieres etter områdetype/veikategori og bruksintensitet.
- Et mer sammenhengende gang- og sykkelveinett mellom alle deler av kommunen.

Forebygging og beredskap av brann og ulykker

Brann og ulykkesvern er likt innrettet i de tre kommunene, ved at alle kommunene er medeiere i og får tjenestene levert av samme interkommunale selskap; Drammensregionens brannvesen IKS. Tjenestene utøves effektivt, delvis grunnet stordriftsfordelene i den interkommunale løsningen.

Det er ikke funnet forhold som tilsier endringer i dagens innretning av tjenestetilbudet før kommunesammenslåing finner sted. Det er imidlertid et faglig/økonomisk basert behov for å vurdere lokalisering av brannstasjoner.

Vann og avløp

Det leveres vann og avløpstjenester av god kvalitet i alle tre kommuner. Det er stort fokus på forebyggende arbeid, sikkerhet og beredskap for å sikre kontinuerlig og sikker kvalitet. Det er høy tilknytningsgrad til vann og avløp i alle kommuner (88 % - 98 %), og det er først og fremst i spredtbygde områder en del husholdninger mangler tilknytning.

For Svelvik er det imidlertid utfordringer med et noe høyt fargetall på drikkevannet fra Blindevannverket, og manglende reservevannskapasitet.

For avløpsrensing blir Fylkesmannens utslippstillatelser overholdt pr i dag bortsett fra Muusøya i Drammen, som ligger noe over utslippskravet. Det er ikke påvist at utløpene fra renseanleggene langs Drammenselva påvirker vannmiljøet negativt med hensyn til næringsstoffer. På noe lengre sikt vil det være nødvendig med ny eller utbedret kapasitet, og bedre rensemetoder for avløp som i dag håndteres på Muusøya renseanlegg og Mjøndalen renseanlegg.

Tilstandskartlegging av ledningsnett har ulik innretning og kvalitet i de tre kommunene. Drammen har kommet lengst i å systematisere tilstandskartlegging og å utarbeide langsiktige tiltaksplaner.

Det er relativt små forskjeller på vann- og avløpsgebyrene i kommunene. En harmonisering vil derfor slå lite ut for de enkelte abonnenter.

Alle kommunene kan ha utfordringer knyttet til flom og overvann ved intens nedbør, men problemet er særlig tydelig i Nedre Eiker. Flom og overvannsproblematikk må løses i samarbeid mellom ansvarlige etater for hhv. vann- og avløp og vei/fellesarealer.

Det er kartlagt behov for:

- For å ivareta leveringssikkerheten av tjenesten, sikkerhet og beredskap på likeverdig nivå i alle deler av den nye kommunen, må fagsystemer harmoniseres. Herunder må det etableres en felles struktur for kartlegging av vann- og avløpsanleggenes tekniske tilstand, overvåking av overløp og verktøy for prioritering av investeringer.
- For Svelvik bør det over noe tid sikres bedre hovedvannforsyning og reservevannløsning. Fremtidig vannforsyning i regionen bør gjennomgås i en felles utredning, som eierne av de interkommunale vannverkene, Asker og Bærum Vannverk, Glitrevannverket, Blindevannverket og kanskje Vestfold Vann bør samarbeide om.
- For å sikre rent vannmiljø i elv og fjord og nok renskapasitet, vil det på sikt bli behov for nye renseløsninger for renseanleggene som har utslipp til Drammenselva og/eller Drammensfjorden.
- Ledningsnett bør ha en utskiftingstakt som i størst mulig grad hindrer vann på avveie. Lav lekkasjeandel på vannledningene vil bety at dagens vannkilder gir tilstrekkelig vannforsyning i mange år. Ledningsutskifting på avløpsnett gir redusert lekkasjeandel og bedre separering av overvann fra spillvann. Dette gir bedre total renseseffekt og renere vannmiljø i elv og fjord.
- Samordning av vann- og avløpsgebyrene.

Renovasjon - husholdningsavfall

Innsamling og behandling av husholdningsavfall er likt innrettet i de tre kommunene, ved at alle kommunene er medeiere i, og får tjenestene levert av samme interkommunale selskap; Renovasjonsselskapet for Drammensregionen. Tjenestene utøves effektivt, med god kundetilfredshet og miljømessig gode løsninger.

Det er ikke funnet forhold som tilsier behov for å endre dagens innretning av tjenestetilbudet før kommunesammenslåing finner sted.

Definisjoner:

- Med «innretning» menes hvordan tjenesten er rigget i dag.
- Med «dimensjonering» menes kapasitet/dekningsgrad/størrelse med tanke på kapasitet.
- Kvalitet beskrives med bakgrunn i kvalitetsindikatorer og/eller brukerundersøkelser.
- Med harmonisering menes utjevning av eventuelle forskjeller i f. eks brukerbetaling og tilgang til tjenester.

INNLEDNING

Prosjektets bakgrunn, formål og begrunnelse er beskrevet i den politiske plattformen.

Avgrensning av tjenesteområdet

Delprosjektet for tekniske tjenester tar for seg kommunens tekniske infrastruktur, myndighetsutøvelse og øvrige tjenester som er nødvendig for at:

- folk skal kunne ferdes trygt og effektivt på kommunale veier og gater innen kommunen
- godt og nok drikkevann blir levert, avløp blir transportert og behandlet på en hygienisk og miljømessig forsvarlig måte
- brann og ulykker blir forebygget, samtidig som det finnes beredskap for skademinimering når brann og ulykker allikevel inntreffer
- det foreligger et oppdatert planverk med kommuneplan og reguleringsplaner som tilrettelegger for ønsket utvikling i kommunen
- byggesøknader og delingssøknader blir behandlet iht. lover, forskrifter og kommunens planverk
- oppdatert kartverk og øvrig geoinformasjon foreligger og er allment tilgjengelig
- husholdningsavfall blir behandlet på en hygienisk og miljømessig forsvarlig måte

Tjenestene er gruppert i fem hovedgrupper etter KOSTRA-koder, som har hvert sitt kapittel i dette kunnskapsgrunnlaget:

- Plan- og byggesaksbehandling, eierseksjonering, kart og geodata (KOSTRA-koder 301, 302, 303, 304, 305)
- Forebygging og beredskap brann og ulykker (KOSTRA-koder 338 og 339)
- Vann og avløp (KOSTRA-koder 340, 345, 350, 353 og 354)
- Renovasjon/husholdningsavfall. (KOSTRA-koder 355)
- Vei, trafikk, parkering, park (rekreasjon i tettsted) (KOSTRA-koder 330, 332, 335)

Nærmiljøprofil

De tekniske tjenestene betjener alle kommunens innbyggere. Abonnementstjenestene vann, avløp, renovasjon fremføres helt frem til den enkelte eiendom/privat stikkledning. Drift og vedlikehold av kommunal vei (brøyting, strøing, feiing, asfaltering, veilys etc.) føres også frem til privat eiendom/avkjørsel. Det er noen få unntak fra regelen om at tjenestene går frem til hver enkelt eiendom til alle innbyggere. Dette gjelder først og fremst i de mest spredtbygde områdene, der det er en del eiendommer som ikke er tilknyttet offentlig vann- og avløpsnett. Disse har separate løsninger med septiktømming og tilsyn, men betaler ikke gebyr for kommunalt vann og avløp. Med hensyn til kommunale veier har enkelte innbyggere privat vei det siste stykket frem til egen eiendom.

De kommunaltekniske tjenestene tas ofte som en selvfølge i et moderne samfunn, og betydningen av tjenesten blir ofte først synlig dersom det skulle oppstå svikt. Når det gjelder vann, avløp og renovasjon kan alvorlige avvik i verste fall ramme folkehelsen. Dersom drift og vedlikehold av kommunalt veinett svikter, vil dette føre til redusert fremkommelighet for befolkningen og redusert samfunnsberedskap ift. ulykker og ambulanser.

Kommunene er en svært viktig aktør for den fysiske utformingen av nærmiljøene i kommunen. Gjennom kommunens planlegging og byggesaksbehandling legges grunnlaget for utforming og arkitektur i tettsted og nabolag. Gjennom god arealplanlegging kan transportbehovet bli redusert, og større andel av transporten kan løses med kollektivtrafikk, gange og sykkel. Det er også gjennom den fysiske planleggingen kommunen kan sørge for at rett virksomhet blir plassert på rett sted, for eksempel at støyende og forurensende anlegg ikke plasseres sammen med boligbebyggelse, og at det legges til rette for at relevante offentlige og private tjenestetilbud finnes i de ulike bydeler, og bidrar til utvikling av gode nabolag og nærmiljø. Kommunale parker, torg og plasser bidrar også til å skape attraktive bydeler og gode nærmiljø. Utforming og prioriteringer på det kommunale veinettet er viktige for å ivareta blant annet trafiksikkerhet (hastighet, tilrettelegging for gående og syklende etc.), slik at det oppleves trygt for alle befolkningsgrupper å ferdes i nærmiljøet.

Stort fagfelt med behov for stor bredde og dybde i kompetanse

En av de viktigste begrunnelsene for regjeringens kommunereform har vært å sikre sterke fagmiljøer med bred og relevant kompetanse i kommunene. Dette som grunnlag for best mulig tjenester til innbyggerne. Dette gjelder i utpreget grad for de tekniske tjenestene, som omfatter flere kompetansefelt med både stor bredde og dybde. For å yte gode tekniske tjenester til befolkningen, må kommunen ha fagfolk med rett kompetanse innen mange felt. Som dette kunnskapsgrunnlaget viser, er flere av de tekniske tjenestene allerede i dag betjent gjennom interkommunale selskaper; husholdningsrenovasjon, forebygging og beredskap mot brann og ulykker, og vannproduksjon. Dette har sin

begrunnelse i stordriftsfordeler, rasjonell drift og behovet for at tjenestene ytes med basis i kompetansesterke fagmiljøer. Lignende gevinster kan trolig oppnås når de øvrige tekniske tjenestene i dagens tre kommuner skal samordnes, men da uten å måtte danne interkommunale løsninger. Det ligger utenfor dette kunnskapsgrunnlagets mandat å foreslå organisering i den nye kommunen. Det påpekes allikevel at det er åpenbart at effektivitet og kvalitet på de tekniske tjenestene i den nye kommunen vil avhenge av at kompetansemiljøene fra dagens tre kommuner blir godt samordnet og videreutviklet.

Mandat

Delprosjekt AP 2.7 Politikk for tekniske tjenester har følgende mandat:

- Lage et faktagrunnlag som beskriver de tekniske tjenestene i de tre kommunene pr i dag. Faktagrunnlaget vil bl.a. danne et kunnskapsgrunnlag for videre politikkutvikling og økonomiplanarbeid. Faktagrunnlaget skal kunne brukes som oppslagsverk i alt arbeid i forbindelse med kommunesammenslåingen.
- Høre fagmiljøenes første forslag til strategi for nødvendig harmonisering og videre utvikling av de tekniske tjenestene.

Denne rapporten utgjør faktagrunnlaget, som nevnt i punkt 1. Fagmiljøenes forslag til strategi for harmonisering og videre utvikling av tjenestene er beskrevet i separat dokument.

OVERORDNEDE FØRINGER

Nasjonale føringer

Tekniske tjenester omfattes av en rekke ulike nasjonale lover, forskrifter og standarder som er fagspesifikke. Nasjonale føringer er derfor beskrevet under de enkelte hovedtemaene.

Lokale føringer – politisk plattform for nye Drammen kommune

Den politiske plattformen som er vedtatt for nye Drammen kommune legger generelle føringer som skal følges av alle delprosjektene, og særskilte føringer for det enkelte tjenesteområdet. De generelle føringene, samt føringene som er av særlig betydning mht. utvikling av de tekniske tjenestene er nevnt nedenfor.

Generelle føringer i den politiske plattformen

Den politiske plattformen legger følgende generelle føringer for tjenestetilbudet og samfunnsutviklingen:

- Tjenestetilbudet skal opprettholdes lokalt, og være rasjonelt, effektivt og publikumsrettet
- Gevinster skal tas ut i form av bedre tjenester til innbyggerne. Dette innebærer også at ressurser skal prioriteres til forebyggende arbeid.
- Tidlig innsats og forebyggende arbeid skal prioriteres.
- Antall arbeidsplasser og profilen på arbeidsplassene i de opprinnelige kommunene, bestrebes opprettholdt etter at ny kommune er etablert. Lokale fagmiljø bør opprettholdes der lokal tilknytning fremmer kvalitet i tjenesteleveransen.
- Den nye kommunen skal prioritere folkehelse og arbeide aktivt for å forebygge dårlig helse og usunne livsforhold.
- I den nye kommunen skal inkludering, mestring og god fysisk og psykisk helse stå i sentrum.
- Innbyggerne skal kjenne tilhørighet gjennom oppvekst, voksenliv og alderdom.
- Kommunen skal ha høyt fokus på oppvekstvilkår for barn og unge.

Tekniske tjenester

Den politiske plattformen legger følgende særskilte føringer for tekniske tjenester

- Den nye kommunen skal prioritere beredskap. Dette skjer blant annet gjennom oppdaterte beredskapsplaner og øvelser.
- Kulturlandskapet skal ivaretas, både innenlands, langs vassdrag og ved sjø.
- Den nye kommunen vil satse på fremtidsrettet og miljøvennlig samferdsel, som bygger kommunen sammen og bidrar til gode transportløsninger internt i kommunen og langs de viktigste pendleraksene. Både buss, bane og vannveien som transportårer må prioriteres, for å sikre gode tilbud i hele den nye kommunen.
- Den nye kommunen ønsker å overta samferdselsoppgaver fra fylkeskommunen, for å kunne drive helhetlig samfunnsplanlegging med ansvar for både areal, kollektivtilbud og veg.
- Et fremtidsrettet samferdselsmønster skal ta trafikkvekst ved økt bruk av kollektiv, sykkel og gange. Gang- og sykkelveier skal sy sammen den nye kommunen.

Stedsutvikling - Generelle føringer

Den politiske plattformen stadfester at utvikling av lokaldemokratiet skal gis høy prioritet i alle deler av kommunen.

- Nærmiljøperspektivet skal være gjennomgående i alle de syv forslagene til fagmiljøenes første forslag til strategi for videre utvikling av tjenestene.
- Delprosjektene skal vurdere hvordan tjenesteutviklingen kan bidra til å styrke lokalmiljøene i samspill med andre faktorer, herunder hvordan offentlige bygg kan åpnes opp til bruk av lokalbefolkningen.

PLAN, BYGGESAK OG GEODATA

Innledning

Planlegging (KOSTRA-kode 301) omfatter utarbeiding, behandling, kontroll og konsekvensutredninger av planer etter plan- og bygningsloven. Dette gjelder både arbeid med reguleringsplan, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, herunder også kommunedelplaner. Kommuneplaner og reguleringsplaner skal vedtas av by-/kommunestyret for å være gyldige. Kommunen er selv ansvarlig for å utarbeide kommuneplan, og kan utarbeide reguleringsplaner. Mange reguleringsplaner blir imidlertid utarbeidet og fremmet av private. Kommunen gir da rammer for planleggingen, og står for saksbehandling frem til politisk vedtak.

Byggesak (KOSTRA-kode 302) omfatter saksbehandling av bygge- og delesøknader etter plan- og bygningsloven, tilsyn og ulovlighetsoppfølging i bygge og delesaker, samt behandling av klage på vedtak innen disse sakstypene. Som myndighetsorgan har kommunen veiledningsplikt overfor innbyggere og profesjonelle aktører. Saksbehandling og kontroll knyttet til søknader om etablering av eierseksjoner i bygg, etter lov om eierseksjoner omfattes av denne funksjonen, herunder også matrikkelføring og oppmåling av uteareal.

Kart og oppmåling (geodata) (KOSTRA-kode 303) omfatter oppmålingsforretning etter matrikkelloven, etablering og drift av kommunens kartgrunnlag og geodetiske grunnlag. Det samme gjelder forvaltning av adresseregistre og annen saksbehandling etter matrikkelloven mv., og oppdatering av kartgrunnlag og føring av matrikkelen.

Nasjonale føringer

Plan og bygningsloven er en rammelov for saksbehandling, gjennomføring og innhold i planer og byggesaker. Loven i seg selv gir få føringer for hvilket innhold kommunen legger inn i planene. Loven sier bl.a. at planlegging skal gjennomføres med åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter, og at det skal legges vekt på langsiktige løsninger og konsekvenser for miljø og samfunn. Nasjonale føringer er blant annet gitt gjennom stortingsmelding 18 (2016-2017) Berekraftige byar og sterke distrikt. Det er også gitt en rekke rikspolitiske retningslinjer:

- Barn og unge i planleggingen
- Samordnet bolig-, areal-, og transportplanlegging
- Differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Klima- og energiplanlegging i kommunene
- Vernede vassdrag

Selv om kommunen er vedtaksmyndighet etter plan- og bygningsloven har statlige etater og fylkeskommunen stor påvirkningsmyndighet, ved at de har mulighet til å fremme innsigelse til planer som er i strid med nasjonale føringer.

Eierseksjonsloven og matrikkelloven gir bestemmelser om saksbehandling og kontroll knyttet til søknader om etablering av eierseksjoner i bygg, samt matrikkelføring og evt. oppmåling av uteareal.

Innretning

Plan- og bygningsloven (PBL) gir tydelige og til dels detaljerte rammer for plan- og byggesaksbehandlingen. PBL med forskrifter har standarder eller minimumsnormer for blant annet kartfremstilling, arealbruksformål, prosesser, frister, plan- og vedtaksmyndighet, krav til medvirkning og høring, krav til utbyggere (rammer for utbyggingsavtaler etc). PBL gir også tydelige rammer for hvem som fremme innsigelser (offentlige myndigheter) og klager (naboer og andre med klagerett), og hvordan de skal behandles.

Alle utbyggere må forholde seg til Byggteknisk forskrift (nasjonal forskrift). Forskriften angir funksjonelle krav som må oppfylles ved ulike typer nybygg, som f.eks. bostandard, brannsikkerhet, holdbare løsninger, inneklimate, støy, energiforbruk. Dette er det ansvarlig søkers ansvar å se til at er fulgt opp, men kommunen kan foreta tilsyn for å se til at bygg oppføres iht. krav.

Avvik fra saksbehandlingsbestemmelsene i PBL i plan og byggesaker kan gi grunnlag for oppheving av vedtak, dersom det blir fremmet klage. Plan- og byggesakstjenestene ytes derfor etter relativt like prosedyrer i de tre kommunene, etter rammene gitt i plan- og bygningsloven.

Plan- og byggesakssystemet er bygget opp etter et planhierarki. Kommuneplanen, inkludert arealdelen, er øverste, overordnede plan i kommunen. Kommuneplanen uttrykker kommunens arealpolitikk, der det bestemmes hva som kan bygges hvor. Det er kommunen som igangsetter, utfører og vedtar kommuneplan, med bystyret/kommunestyret

som besluttsende myndighet. Det kan også vedtas kommunedelplaner for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder, underlagt de samme lovmessige prosedyrer som kommuneplanen.

Neste plannivå er reguleringsplan, som fastsetter mer detaljerte rammer for arealbruk i et mindre område. Områdereguleringsplaner er de mest overordnede reguleringsplanene, og blir initiert og utført av kommunen. De fleste reguleringsplaner er detaljreguleringsplaner. Disse blir ofte fremmet av private utbyggere, og kan være rettet inn mot utbygging av et enkelt prosjekt/område. Alle reguleringsplaner må vedtas av bystyret/kommunestyret for å være gyldige. I tilknytning til reguleringsplaner er det mulig å inngå utbyggingsavtale mellom kommunen og utbygger. Slike avtaler kan fastsette at utbygger plikter å bidra til å finansiere vei, vann, avløp, grøntstruktur eller visse andre typer fellesanlegg som betjener området.

Byggesaker behandles i medhold av kommuneplan eller reguleringsplan, og vedtak blir da fattet administrativt. Byggesaker som vurderes å ikke være i samsvar med kommune- eller reguleringsplan, må behandles som dispensasjonssak, vanligvis med politisk behandling.

Organisering av arbeidet ligger utenfor mandatet til dette kartleggingsarbeidet. Det er imidlertid verdt å nevne at Svelvik kommune p.t. ikke har operative tjenester innen plan, byggesak, seksjonering og geodata. Plan- og byggesakstjenestene kjøpes fra Nedre Eiker kommune gjennom vertskommunesamarbeid, og seksjonerings-, kart- og geodatatjenestene kjøpes fra Drammen kommune gjennom vertskommunesamarbeid.

Politisk behandling av plan- og byggesaker er forskjellig i de tre kommunene ved at det i Drammen er formannskapet som treffer vedtak i saker der administrasjonen ikke er delegert myndighet, mens det i Nedre Eiker og Svelvik er det etablert egne underutvalg.

Relevante nøkkeltall

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
- Gjennomsnittlig behandlingstid for private reguleringsforslag, 2017	147 dager	108 dager	100 dager*
Vedtatte reguleringsplaner, 2017	6	4	4*
Rammesøknader mottatt, 2017	165	21	6*
Ett-trinnsøknader uten ansvarsrett mottatt, 2017:	159	120	33*
Total saksinnang, inkludert forhåndskonferanse, 2017	1031	679	
Seksjonering, mottatte saker, i 2016	49	21	7*
Antall oppmålings-forretninger, 2017	171	85	

*: Behandles av Nedre Eiker kommune, gjennom vertskommunesamarbeid

KOSTRA-tall, 2016

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik	ASSS uten Oslo
Brutto driftsutgifter til plansaksbehandling (funk. 301), per innbygger	471	438	326	387
Brutto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering per innbygger	236	272	297	240
Netto driftsutgifter til plan/kart/bygg ift. totale driftsutg. i komm. Konsern. Prosent	1,2 %	1,2 %	1,2 %	0,6 %

Finansiering og gebyrer

Kommuneplanlegging og annen oversiktsplanlegging og strategiarbeid, som f.eks. trafiksikkerhetsplan, kulturminneplan, parkeringsstrategi er skattefinansiert.

I Drammen har bystyret over 3-4 år satt av ekstra midler til «Planløft for Byvekst» pga. flere uvanlig store offentlige utbyggingsprosjekter, og behovet for oppfølging fra kommunens side. Behovet for oppfølging av plan- og

byggeprosjekter forventes å vedvare i flere år fremover, på grunn av særlig høy investeringsaktivitet. Dette gjelder i første rekke de statlig utbyggingsprosjektene nytt sykehus og ny Vestfoldbane, som hver for seg har investeringsrammer på 10 mrd. kr., og deler av prosjektporteføljen i Buskerudbypakke 2.

Behandling av innsendte reguleringsplaner kan gebyrlegges etter selvkost. Ingen av kommunene har vedtatt full selvkost for plansaksbehandling.

Byggesaksbehandling kan gebyrfinansieres, inntil 100 prosent av selvkost. Drammen hadde i 2017 en selvkostgrad på 80,4 prosent, Nedre Eiker hadde 92,3 prosent, og Svelvik hadde 61 prosent. Seksjonering er brukerfinansiert i Drammen og Nedre Eiker fra 2018, og er delvis brukerfinansiert i Svelvik.

For alle kommunene gjelder: Oppmålingssakene er delvis brukerfinansiert, etter satser fastsatt i kommunens gebyrregulativ. Annet matrikkelarbeid, føring av bygg og adressering er skattefinansiert, eller finansiert under selvkost for den aktuelle funksjonen. Kostnader knyttet til kart og geografiske informasjonssystemer (GIS) er delvis brukerfinansiert gjennom gebyrer for situasjonskart og interne kartavtaler med kommunale foretak. Grunnkartlegging er samfinansiert gjennom det nasjonale Geovekst-samarbeidet i regi av Kartverket.

For alle områder gjelder at gebyrnivåene er, eller er i ferd med å bli, samordnet mellom de kommunene som har vertskommunesamarbeid. For å få en gradvis tilnærming legges gebyrnivået for Byggesak 15 prosent lavere i Svelvik enn i Nedre Eiker, for 2018. De største gebyrforskjellene blir med dette jevnet ut. For Byggesak skal selvkostprinsippet gjelde innenfor den enkelte sakstype.

Gebyrer			
	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Plan	Reg.plan, gebyrsnitt regulert boligformål: 239 000 kr	Reg.plan, gebyrsnitt regulert boligformål: 78 336 kr	Reg.plan, gebyrsnitt regulert boligformål: 460 110 kr
Bygge-sak	Gebyr enebolig: 27 960 kr	Gebyr enebolig: 39 996 kr	Gebyr enebolig: 15 608 kr
Geo-data	Gebyr oppmålings-forretning: 25 725 kr	Gebyr oppmålings-forretning: 22 220 kr	Gebyr oppmålings-forretning: 25 725 kr

Utbyggingsavtaler som blir inngått i medhold av reguleringsplan, gir kommunen et visst finansieringsbidrag fra private til utbygging av vei, vann, avløp, grøntstruktur og visse andre typer fellesanlegg. I Drammen utarbeides reguleringsplan og utbyggingsavtale samtidig, med noen svært få unntak. Nedre Eiker utarbeider utbyggingsavtaler kun i prioriterte utbyggingsområder.

Dimensjonering

Dimensjonering av tjenestene «innsendte plansaker» og «byggesak» er i stor grad etterspørselsbasert. Saksinngangen kan variere sterkt, ut fra variasjoner i boligmarkedet, geografisk og i tid. Lowerket fastsetter maksimumskrav til saksbehandlingstid, og kommunene må dimensjonere tjenesten slik at de minimum oppfyller lowerkets krav til saksbehandlingstid. Kommunenes bemanningsbehov for disse tjenestene vil derfor i noen grad måtte justeres i takt med byggemarkedet.

Dimensjonering av kommunenes planleggingskapasitet utenom innsendte plansaker må relateres til de behov kommunen har for overordnet, strategisk og/eller tematisk planlegging.

Kart/GIS-arbeidet følger nasjonale standarder i tett samarbeid med Kartverket, nabokommuner og andre statlige etater. Dette medfører at kommunene har et homogent datasett med kjent kvalitet som er sømløst i forhold til administrative grenser. Kommunene er dimensjonert for å ivareta de lovpålagte oppgavene. Det er lagt til rette for at fagmiljøene i større grad kan bidra overfor resten av kommunen med relevante analyser, gjennom kompetanse og systemer. Det er imidlertid begrenset kapasitet for å gjennomføre denne type oppgaver.

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Utbyggingsreserver	Kommuneplanens arealdel legger til rette for et utbyggingsvolum på 10 500 boliger innenfor bybåndet/sentrum. I tillegg kommer 3 370 i andre områder av kommunen.	Kommuneplanens arealdel muliggjør et utbyggingsvolum på 10 700 boliger innenfor sentrum, forutsatt betydelig transformasjon. I tillegg kommer 1 600 i andre områder av kommunen.	Kommuneplanens arealdel legger til rette for et utbyggingsvolum på 848 boliger totalt.
Større planoppgaver. Pågående og varslede 2018-19	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunedelplan kulturmiljø og kulturminner • detaljregulering Rv 282 Holmen bru • detaljregulering Holmen • områderegulering Konnerud sentrumsutvikling • områderegulering Knive/Lolland • områderegulering Glassverket, Nøsted Brygge • områderegulering Travbanen/Berskaug • detaljregulering Nytt Sykehus i Drammen samt Helsepark • detaljregulering Tilfartsvei vest del 2 og Tilfartsvei Konnerud • Byutviklingskonkurranse sykehustomta • Ny prosess Marienlyst • Gatebruksplan Bragernes • I tillegg pågår følgende statlige planprosesser: • Kommunedelplan for Ekspressykkelvei (Statens Vegvesen) • Hensetting (Jernbaneverket/Bane Nor) • Dobbeltspor Gulskogen-Hokksund (Jernbaneverket/Bane Nor) • Følgende prosesser er aktuelle for oppstart i 2019: • Reguleringsplan for Nybyen godsterminal (Bane Nor Eiendom) • Nettbusstomta (Bane Nor Eiendom) Ny Svelvikveg (Statens Vegvesen) • Skalstadsbogen Tangen 	<ul style="list-style-type: none"> • Områderegulering av Mjøndalen sentrum (sentrumsplanen) • Detaljreguleringsplaner i Åsen • Harelabben • Åsen gård • Brøttet • Detaljregulering for Orkideåsen • Detaljregulering for Solberg spinderi • To store områder, ikke igangsatt • Kalkovntomta • Sauertippen • Vedtatte reguleringsplaner som ikke har realisert boligutbygging: • Detaljregulering for Bakkebruddet • Krokstad senterområde (delvis utbygd, men fortsatt store boligområder) • Strandveien vest • Bekkebo 	<ul style="list-style-type: none"> • Detaljregulering for Nordby terrasse • Svelvigen Brygge • Stomperud • Store vedtatte reguleringsplaner som ikke har realisert boligutbygging: • Detaljregulering for Mariås felt B16 • Brentåsen Ebbestad • Svelvik Brygge

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Saksinngang, Byggesak	I 2017 var saksinngangen til Byggesak totalt 1031 saker, inkludert forespørsler om forhåndskonferanse.	I 2017 var saksinngangen totalt 679 saker, inkludert forespørsler om forhåndskonferanse.	Vertskommunesamarbeid
Fristoverholdelse	For 1. tertial 2018 er ca. 10 % av sakene behandlet ut over lovpålagte frister (12-ukers saker som krever dispensasjon.) Totalt antall saker under behandling har i 2018 ligget på rundt 590.	Byggesak behandler de fleste søknadene innen lovpålagte frister. For 1. tertial 2018 er ca. 14 % av sakene behandlet utover lovpålagte frister (12-ukerssaker som krever dispensasjon). Det foreligger ikke noe etterslep av gamle saker.	De fleste sakene blir nå behandlet innen lovpålagte frister. Antall saker hvor fristen blir overskredet ligger innenfor normalen (et mindre antall saker, tilsvarende som for Nedre Eiker).
Tilsyn/ ulovligheter:	Tilsyn gjennomføres i begrenset grad, ut over det tilsyn som gjennomføres som del av byggesak. Men dette er prioritert for 2018, der det er etablert en egen tilsynsgruppe. Sakslisten over ulovlighets saker er redusert fra ca. 300 saker ved inngangen til 2017 til ca. 200 saker ved inngangen til 2018. Saker med konsekvens for helse, miljø og sikkerhet prioriteres.	Ventetiden for tilsyn- og ulovlighetsoppfølging er lang. Det er en stor restanse med saker som ligger i kø for behandling. Erfaringen er at det stadig meldes inn flere nye saker og at avdelingen kun har ressurs til å prioritere enkeltsaker.	
Kart og geodata	Det er en stor etterspørsel etter karttjenester som har høy nytteverdi for kommunen. Her er det begrenset kapasitet. Dette er typisk analyser og presentasjoner som kan gi et objektivt beslutningsgrunnlag for saksbehandling, ledelse og kriseberedskap.	Det er en stor etterspørsel etter karttjenester som har høy nytteverdi for kommunen. Her er det begrenset kapasitet. Dette er typisk analyser og presentasjoner som kan gi et objektivt beslutningsgrunnlag for saksbehandling, ledelse og kriseberedskap.	Vertskommunesamarbeid

Kvalitet

Det er vanskelig å fastsette objektive, målbare kriterier for kvalitet i planer og planlegging. En kan imidlertid si at en kvalitetsmessig god plan:

- oppfyller overordnede målsettinger, og det er samsvar mellom mål og virkemidler.
- gir tydelige rammer for de som skal forholde seg til planen.
- har blitt utformet gjennom en medvirkningsprosess, der berørte parter har blitt hørt.

Det er fastsatt en rekke ulike mål på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå som skal oppfylles gjennom planleggingen og oppfølging av disse planene. Målene kommer ofte i konflikt, og planleggingens oppgave er da å komme frem til en riktig avveining mellom ulike mål.

I byggesaksbehandlingen vil kvalitet bl.a. bestå i saksbehandlingstid, dialog i søkerprosessen, ivaretagelse av overordnede planer, det vil si kommuneplan, reguleringsplan og bestemmelser, samt at både søkerens interesser og andres interesser (naboer m.m.) blir vurdert og ivaretatt. Byggesaksbehandling og tilsyn skal sikre at samfunnet og

befolkningen blir sikret gode byggeprosjekter som ligger innenfor tekniske forskrifter, selv om hovedansvar for byggets tekniske kvalitet ligger på ansvarlig søker. I møte med brukerne innebærer kvalitet også at kommunen gir tydelige rammer som er konsistente over tid, rask og presis saksbehandling, og likeverdig behandling av alle saker.

Tilgjengelighet for brukerne

I den praktiske byggesaksbehandlingen har det vist seg viktig at saksbehandlerne blir skjermet for forstyrrelser i lengre perioder, for å kunne konsentrere seg om selve saksbehandlingen. Både Drammen og Nedre Eiker har derfor opprettet ordninger med avgrensede tidsrom med vakttelefon og byggesaksveiledning, samt tider hvor den enkelte byggesaksbehandler er tilgjengelig.

I Drammen er vakttelefon tilgjengelig hver dag fra kl. 10.00-14.00, byggesaksveiledningen tirsdag 9.00-13.00 og torsdag 13.00-17.00. I tillegg kan den enkelte saksbehandler nås tre dager i uka, mellom kl. 10.00 og 14.00 på telefon, eller på epost.

I Nedre Eiker er det telefon- og besøkstid hver ukedag fra kl. 12.00-14.00 for generelle henvendelser. Henvendelser knyttet til enkeltsaker som er registrert til behandling skjer hovedsakelig per epost eller etter nærmere avtale med saksbehandler. Det arrangeres årlig en byggesaksdag, hvor det blir behandlet enkle saker som ikke krever ansvarsrett. Sakene blir behandlet med 50 prosent redusert gebyr og tillatelse blir gitt på dagen.

For Svelvik er Nedre Eiker er vertskommune, men det er satt av en virkedag pr. uke med tilstedeværelse på rådhuset i Svelvik. Tjenesten kan benyttes i forbindelse med generelle henvendelser, og for enkeltsaker som er til behandling. I tillegg er det telefon- og besøkstid for generelle spørsmål hver ukedag fra kl. 12.00-14.00 i Nedre Eiker.

Alle tre kommunene har veiledning om plan, byggesak og eiendom på sine nettsider. Veiledningen går på søknadsprosesser, hva som er søknadspliktige tiltak, skjemaer og annen informasjon om tjenesten. Alle kommunene har oppdaterte kartløsninger, som oppfattes å gi god og tilgjengelig informasjon til brukerne.

I Drammen gjennomføres dialogmøter mellom brukerne, politikere og administrasjon årlig. I tillegg er det etablert dialogmøter direkte mellom administrasjonen og bransjen, der det er mulig å gå mer inn i faget. Det er også jevnlig møter med Næringsforeningen i Drammensregionen, og med byggenæringen.

Kvalitetsrutiner

Både Drammen og Nedre Eiker har etablert rutiner og kvalitetssystem i byggesaksbehandlingen. Nedre Eiker sitt kvalitetssystem er fra 2008, og er under revisjon. På grunn av vertskommunesamarbeidet behandles byggesaker i Svelvik etter samme prosedyre som i Nedre Eiker. Drammen kommune har etablert nytt kvalitetssystem i 2017, delvis med bakgrunn i korrupsjonssaken på byggesak, og påfølgende revisjonsrapport og tiltaksplan.

Utfordringer – Behov for utvikling og harmonisering

Generelt

- Det er ulik bredde, dybde og kapasitet i fagmiljøene. Ny kommune gir mulighet til å etablere felles fagmiljø, hvor fagkapasiteten allokeres dit det er behov, uavhengig av tidligere kommunegrenser.
- Det er relativt store forskjeller i gebyrregulativer, men de er i ferd med å samordnes.
- I hovedsak blir tjenestene utøvd enhetlig iht. fastlagte rammer i plan- og bygningsloven og nasjonale standarder for kart og geodata, og behovene for harmonisering er relativt små.

Plan

- Det er behov for å etablere felles politikk for samfunns- og arealutvikling. Hovedprinsippene fra regional areal- og transportplan for Buskerudbyen, med nullvekstmål for biltrafikk og fortetting ved knutepunkt, legges til grunn. Det er derfor behov for at det nye bystyret igangsetter arbeidet med planprogram for ny, felles kommuneplan, inkludert arealdel.
- De mange store utbyggingsprosjektene som skal gjennomføres frem til 2025 (IC Vestfoldbanen, nytt sykehus, deler av Buskerudbypakke 2) gir behov for fortsatt høy planinnsats og kommunal oppfølging av byggeprosjekter. Drammen kommune har satt av ekstra midler til planformål, begrunnet i den ekstraordinære høye plan- og byggeaktiviteten.

Byggesak

- Inntil ny kommuneplan er vedtatt, vil byggesaksbehandlingen måtte forholde seg til gjeldende planverk i de tre kommunene.
- Det er noen variasjoner i tilgjengelighet for publikum, og dette bør samordnes.
 - Nedre Eiker har en byggesaksdag der man kan få tillatelse på dagen for enkle tiltak.
 - Drammen har dialogmøter med brukerne.
 - Det er et mål at brukerne skal kunne få mest mulig veiledning på kommunens nettsider.
 - Det bør tas stilling til om det er behov for stedlig representasjon for byggesak i de ulike delene av den nye kommunen.
- Nytt sakssystem som legger til rette for digital behandling av byggesøknader må etableres, og løsninger der innbyggerne kan følge med i sin sak og medvirke i planprosesser. Mulighetene bør utnyttes så snart de er tilgjengelig.
- Eksisterende ulikheter i selvkostgrad forutsettes harmonisert i forbindelse med nytt, samordnet gebyrregulativ.

Kart og geodata

- Det er noe forskjellige modeller for finansiering av kartlegging i Nedre Eiker og Drammen.
- Utover dette arbeider kart- og geodataenhetene etter nasjonale standarder, med homogene datasett som fungerer sømløst i forhold til administrative grenser.

VEI, TRAFIKK, PARKERING OG PARK

Innledning/ avgrensning

Samferdselstiltak/transporttiltak (KOSTRA-kode 330) inneholder mange funksjoner, men av disse er det parkering og elbil-lading som er interessante å vurdere som innbyggerrettede tjenester under kommunalt ansvar.

Kommunale veier (KOSTRA-kode 332), omfatter utgifter og inntekter knyttet til drift, vedlikehold, påkostning, eller anlegging av- og annet veiarbeid på kommunale veier. Dette inkluderer veier og veibroer, inklusiv vei- og gateløys, gang- og sykkelveier, støyskjerm i tilknytning til bilvei, konstruksjoner/tiltak for kjørende, og andre tiltak for å ivareta miljø og trygghet for myke trafikanter.

Rekreasjon i tettsted (KOSTRA-kode 335), omfatter opparbeidelse og drift av parker, lekeplasser mv. Dette inkluderer utgifter og inntekter til opparbeidelse, drift og vedlikehold av offentlige plasser og torg, parker og grøntanlegg, turveier i bebygde strøk, toaletter og lekeplasser i boligstrøk.

Nasjonale føringer

Parkering

- Forskrift om vilkårsarkering for allmenheten og håndheving av private parkeringsreguleringer (parkeringsforskriften)
- Forskrift om offentlig parkeringsgebyr
- Forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede
- Vegtrafikkloven
- Skilteforskriften
- Trafikkreglene

Parkeringsvirksomheter som tilbyr vilkårsarkering (kommunale og private) skal i henhold til parkeringsforskriften ha registrert det enkelte parkeringsområde, skiltplan for området, samt tilleggsopplysninger, i Statens Vegvesens parkeringsregister.

Kommunale veier

- Vegloven med forskrifter
- Nasjonal transportplan 2018-29 (omfatter dog i begrenset grad kommunale veier)

Rekreasjon i tettsted

- Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr

Innretning

Parkering – kommunalt parkeringstilbud

Kommunalt parkeringstilbud

I Drammen kommune ivaretas det kommunale parkeringstilbudet av Drammen Parkering KF og deres underselskap Dpark AS. Dpark AS skal besørge de parkeringsoppgaver som ikke er definert som myndighetsutøvelse, men av mer økonomisk aktivitet. Grovt sett innebærer dette at Dpark AS forvalter de kommunalt eide P-husene og større parkeringsplasser, mens Drammen Parkering for øvrig forvalter gateparkering, klagesaksbehandling, boligsoneadministrasjon og søknadsbehandling av parkeringstillatelse for funksjonshemmede. Drammen Parkering KF har delegert vedtaksmyndighet for parkeringsregulerende skilt på kommunale veier i Drammen.

I Nedre Eiker kommune og Svelvik kommune er det ikke avgiftsbelagte plasser, og det er heller ingen enhet som følger opp skilting etc. Det er skiltvedtak i Mjøndalen om soneparkering. Bilene skal ha parkeringsskive, og det er ikke parkeringsregime utover dette. Svelvik kommune har ikke avgiftsbelagte parkeringsplasser. Det er skiltet med totimersparkering i sentrum. Det er imidlertid ingen operativ enhet for parkering i Nedre Eiker eller Svelvik, slik at ulovlig parkering sjelden blir sanksjonert.

En stor del av parkeringstilbudet er privat parkering. Kommunene kan til en viss grad styre dette ved bruk av parkeringsvedtekter etter plan- og bygningsloven. Dette kunnskapsgrunnlaget er imidlertid avgrenset til den kommunale tjenesten parkering.

Kommunale veier

De tre kommunenes kommuneplaner legger de overordnede føringene for alt annet strategi- og planarbeid samt driftsstandarder. De viktigste planene er:

- Kommunenes gatenormer som skal sikre at alle veianlegg utføres trafiksikkert og med god estetikk, slik at veivedlikeholdet kan skje på en mest mulig økonomisk og hensiktsmessig måte. Alle kommunene har egne normer.
- Driftsstandard beskrives i kontrakter eller vedtatte standarder, men reguleres avhengig av bevilgninger og kapasitet.
- Planer som omhandler trafiksikkerhet, parkering, sykkelstrategi og planer for å bevare veikapitalen varierer avhengig av kommunenes behov, ambisjonsnivå og størrelse.

Rekreasjon i tettsted

Drammen kommune har over en 20-årsperiode prioritert utvikling av fellesarenaer i Drammen sentrum, herunder parker, plasser og torg. Dette er et av de viktigste grepene som kommunen selv har tatt for å endre byens omdømme. Det er gjort store investeringer i parker, torg og grøntarealer. Det er lagt særlig vekt på å gjøre elvekanten tilgjengelig. Det er anlagt aktivitetsanlegg ved skolene i form av nærmiljøanlegg for bydelene og det er bygget anlegg for aktivitet i byparken og andre grøntområder. For å opprettholde kvaliteten og bruken av disse anleggene, kreves det en høy driftsinnsats og midler til kontinuerlig vedlikehold.

Nedre Eiker har rustet opp og utviklet Tusenårsstedet og Vikhagan i 2017. Torget ble rehabilitert i samarbeid med handelsstanden i 2011. I sentrumsplanen, som er førstegangsbehandlet, ligger det inne urban turløype. Tiltrettelegging og forskjønnelse gjøres langs vassdrag i forbindelse med flomsikringsprosjekter. Dette er startet opp på Vassenga nå i 2018.

Nøkkeltall

For parkering er det ikke fremskaffet relevante, sammenlignbare nøkkeltall, da Drammen er den eneste kommunen med egen operativ enhet for parkering.

Kommunale veier

Nøkkeltall, vei	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Kjørevei	223,5 km	103,8 km	45 km (herav 9 km grusvei)
Gang/sykkelvei	80,7 km	35 km	4,5 km
Fortau	81,5 km	19,8 km	1,5 km
Antall lyspunkter (kommunale pluss fylkeskommunale som driftes av kommunen)	11167	3700	1327
Kommunal gatevarme	Ja, i enkelte sentrumsområder	Nei	Nei
Bysykelordning	Ja, i avgrenset område	Nei	Nei
Tunnel	1,8 km (Spiralen)	Nei	Nei
Broer	41 (+ 5 som driftes for Bane Nor)	5	2

Rekreasjon i tettsted

Nøkkeltall	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik	ASSS u/Oslo
Brutto driftsutgifter til rekeasjon i tettsted pr innbygger, 2016	404	130	128	256
Arealer, park, rekreasjon, lek	2600 daa	120 daa totalt, hvorav 80 daa under kommunalt driftsansvar	Ikke tall	-
Plen/gressareal	1262 daa	70 daa	Ikke tall	-

Nøkkeltall	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik	ASSS u/Oslo
Kommunale lekeplasser, antall	61	37	Ikke tall	-
Kommunale avfallsbeholdere	570 stk	127	Ikke tall	-
Badeplasser	10	2	>8	-

Finansiering

Parkering

Drammen Parkering KF omsatte for 38,5 millioner i 2017. Det ble utbetalt et eieruttak til kommunen på kr 14,2 millioner. Dpark AS omsatte for 31,4 millioner i 2017 og hadde et driftsresultat på kr 2,7 millioner etter skatt.

Kommunale veier

Drift og investeringer på kommunale veier er skattefinansiert. I forbindelse med Buskerudbypakke 2 er det planlagt investert i enkelte prosjekter på kommunal vei med en delfinansiering med bompengemidler. Dette er investeringsprosjekter som ellers ikke ville blitt bygget innenfor ordinære kommunale budsjetter.

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Finansieringsform	Skattefinansiert. Noen investeringer delfinansieres gjennom utbyggingsavtaler.	Skattefinansiert Noen investeringer delfinansieres gjennom utbyggingsavtaler.	Skattefinansiert
Driftsbudsjett 2018 (vei og gatelyst)	61,5 millioner kr	8,3 millioner kr	Ca. 6 millioner kr
Investeringsbudsjett 2018	49 millioner kr	5 millioner kr	10 millioner kr
Driftsinntekter - utleie av kommunal gategrunn som riggplass	1,3 millioner kr	0,2 millioner kr	-
Gravesaker	Saksbehandling og kontroll av gravesaker finansieres som selvkost, etter gjeldende regelverk.	Gravemeldinger håndteres av eksternt firma. (Geomatikk)	Gravemeldinger håndteres av vei-/park-/friluftsforvaltningen.

Rekreasjon i tettsted

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Finansieringsform	I hovedsak skattefinansiert. Noe inntekter på utleie av parkområder til arrangementer og riggplass. Noen investeringer delfinansieres gjennom utbyggingsavtaler med utbyggere.	Skattefinansiert Noen investeringer delfinansieres gjennom utbyggingsavtaler med utbyggere.	Skattefinansiert. Noen oppgaver utføres på dugnad selv om det ikke er satt i system.
Totalbudsjett, drift*	17 mill.kr/år, inkl renovasjon	2,03 mill.kr/år	0,85 mill.kr/år

* Kommunene benytter ulike prinsipper for kostnadsføring, blant annet mellom drift og investering, og hvilke elementer som ligger inne i budsjett-tallene. En skal derfor være forsiktig med å bruke tallene til å sammenligne innsats, men de kan tjene som illustrasjon på behovet for å samordne fag- og økonomisystemer i den nye kommunen.

Dimensjonering/ dekningsgrad

Parkering

Dimensjonering av parkeringstilbud er ulik i de ulike delene av kommunen. Dette følger stort sett funksjonelle geografiske skillelinjer mellom tettbygde sentrumsområder, andre bolig- og næringsområder og mer spredtbygde områder. Det er som regel ikke et mål å dimensjonere parkering mht. full dekning. Særlige gjelder dette i de mest tettbygde områdene, da høy parkeringsdekning kommer i konflikt med miljø- og byutviklingsmål om redusert biltrafikk og bedre bymiljø. Drammen kommune utarbeider for tiden en egen parkeringsstrategi.

Ladepunkter for elbil

Parkeringsforskriften stiller krav til kommunene om at der det tilbys vilkårsparkering skal det tilrettelegges lademulighet for motorvogn på et tilstrekkelig antall parkeringsplasser.

- Drammen kommune tilbyr 38 ladeplasser, hvorav åtte er gratis ladeplasser, og de øvrige er avgiftsbelagte. Drammen Parkering KF samarbeider med Drammen Eiendom KF om å etablere flere ladeplasser i 2018 for å oppfylle krav i parkeringsforskriften.
- Nedre Eiker kommune har ladestasjoner på rådhuset, Mjøndalen stasjon, Solberg skole, Solberghallen, Eknes skole, Bråta og MIF-hallen.
- Svelvik kommune har ladestasjon på rådhuset, og det skal våren 2018 etableres ladestasjoner utenfor samfunnshuset/Strømmhallen.

Vei

Det er manglende tilbud til gående og syklende mellom flere deler av den nye kommunen, og dette omfatter både strekninger langs fylkesvei og kommunal vei:

- Mjøndalen – Gulskogen
- Berger – Svelvik – Nesbygda – Drammen
- FV 283 Brekke (vest for Buskerud storsenter) til Drammen grense
- FV 319 Drammen – Svelvik
- FV 31/kommunale veier Drammen – Sande
- FV 36 Drammen – Konnerud

Flere av disse strekningene vil kunne bygges i forbindelse med Buskerudbypakke 2, som er til behandling i kommunene i juni 2018.

Buskerudbypakke 2 inneholder også de bompengefinansierte prosjektene ny Svelvikvei og Tilfartsvei vest. Disse veiene vil binde den nye kommunen bedre sammen mht. veitransport. Veiene vil imidlertid ikke bli klassifisert som kommunale veier, men som fylkesveier.

Alle tre kommuner har et betydelig vedlikeholdsetterslep på veinettet. Økt trafikkbelastning med stadig flere og tyngre kjøretøy gir en stadig raskere nedbrytning av veiene. Problemet er særlig merkbart der hvor det er mye tungtransport og industri. Ny ledningsforskrift gjeldende fra 1.1.2018 kan få betydning for etterslepsutviklingen, fordi de nye forskriftene stiller uklare krav til istandsetting etter ledningseiers gravearbeider. Samferdselsdepartementet har varslet at de arbeider med en veileder som skal klargjøre forholdet.

Park/rekreasjon i tettsted

Ulikhetene innen «rekreasjon i tettsted» må også ses på bakgrunn av de ulike geografiske forutsetningene. I den tettbygde byen er behovet for parker og fellesområder større enn der hvor det er kortere avstand til naturområder. Kystkommunen Svelvik har relativt mange badeplasser, og det antas at disse i en viss grad har en regional funksjon, og trekker til seg besøkende fra nabokommuner og andre fritidsreisende.

Kvalitet

Parkering

For parkering er regimene og premissene i de tre kommunene så ulike at det ikke er relevant å sammenligne.

Vei og trafiksikkerhet

Det er vanskelig å gi entydige svar på kvalitet. Alle har ulike driftsstandarder som ikke uten videre kan sammenlignes, men likt for alle kommunene er at levert standard kan variere gjennom året, avhengig av budsjett-situasjonen. Det er gjennomført en del bæreevne-målinger på flere strekninger i Drammen og Nedre Eiker, dette er ikke gjennomført i Svelvik. Det foreligger gatenormer i alle tre kommunene, alle har en viss tilstandskontroll med blant annet bilder og kartlegging. Noe som er felles for alle kommunene er at det er vesentlig etterslep på det kommunale veinettet.

Drammen har en gjeldende trafiksikkerhetsplan, og rapporterer på trafiksikkerhet i årsmeldingen. Nedre Eiker har en gjeldende trafiksikkerhetsplan for perioden 2015-2018. Denne må revideres innen utgangen av 2018. Det har de siste årene vært fokus på å sikre områdene rundt skolene. Svelvik har trafiksikkerhetsplan som ble vedtatt 12.12.2017, den er gjeldende for perioden 2017-2022 og inneholder både målsettinger og konkrete trafiksikkerhetsiltak.

Ufordringer – Behov for utvikling og harmonisering

Mange av de forskjellene som ses innen trafikkforvaltningen (vei, gater og parkering), må ses i sammenheng med naturlige geografiske/funksjonelle forskjeller mellom Drammen sentrum, og de øvrige deler av den nye kommunen (tilsvarende forskjeller gjelder mellom Drammen sentrum og øvrige bydeler i dagens Drammen kommune). Betalingsparkering, bysykkelordning og gatevarme er ordninger/infrastruktur som kun finnes i et avgrenset område rundt Drammen sentrum, og som er knapt sammenlignbart mellom dagens kommuner.

Parkering

Drammen kommune er den eneste av de tre kommunene som har parkeringsavgift og boligsone/beboerparkering, og som har en egen enhet (kommunalt foretak), som håndhever kommunens parkeringstilbud, inkludert skiltregulering. Nedre Eiker og Svelvik kommune har i dag utfordringer med å håndheve trafikk- og skiltregulering, noe som bør løses i forbindelse med kommunesammenslåingen.

Kommunale veier

Kommunene har ulike politivedtekter som også håndheves ulikt, politivedtektene er til tider diskusjon og tema i alle tre kommunene. Det bør etableres felles politivedtekter for den nye kommunen. Vedtektene trenger imidlertid ikke være like i alle deler av kommunen, men kan være differensiert etter naturlige skiller mellom områdetyper.

Gebyrregulativ for graving, utleie av gategrunn, politivedtekter og lignende er ulikt, og bør harmoniseres.

Alle kommunene har et vedlikeholdsetterslep innen vei som det er en utfordring å ta igjen. Opplevd standard på veinettet bør være lik ut i fra funksjon og ÅDT (årsdøgntrafikk). Vinterstandard bør være lik i den nye kommunen, uavhengig om veiene driftes av kommunen selv eller av eksterne entreprenører, men basert på trafikkmengde og funksjon. Dette må også innebære at rutiner for tilstandskartlegging også bør gjennomgås, med sikte på å komme frem til en felles standard for å kategorisere tilstand og utbedringsbehov for ulike veielementer.

Kommunal drift av private veier er ulikt i kommunene i dag og bør gjennomgås. Det bør være felles kriterier for hvilke veier kommunen skal drifte.

Rekreasjon i tettsted

Det er forskjeller i anleggene i ulike områder/bydeler/kommuner både ut fra beliggenhet og behov hos innbyggerne. Eksempelvis har Drammen og Nedre Eiker flere parker og lekeplasser i sentrum, mens Svelvik har lang kystlinje og mange badeplasser. Alle innbyggerne skal ha tilgang til parker, grøntområder og lekeplasser, og opplevd standard bør være lik i hele nye Drammen. Prioriteringer og tilstand er ulik nå. Tilgang til park og grøntområder i tettsted må i noen grad vurderes opp mot bebyggelsesstruktur og tilgang til større friluftsområder utenom tettsted. Behovet for parkområder vurderes som viktigst i tettbygde områder med lite privat grøntareal i bebyggelsen, og dårlig tilgang til friluftsområder.

Alle kommunene har etterslep på vedlikeholdet av grøntanlegg, som det er en utfordring å ta igjen. Svelvik har en liten driftsavdeling, og derfor utfordringer med å opprettholde tilfredsstillende standard i ferieavviklingen. Samordning i en felles kommune gir muligheter for å bedre dette.

Fagkompetanse og lokalkunnskap er viktig for å sikre utvikling og drift av parker, lekeplasser og grøntområder i nye Drammen.

FOREBYGGING OG BEREDSKAP AV BRANN OG ULYKKER.

Innledning

Tjenestene omfatter:

Forebygging av brann og ulykker (KOSTRA-kode 338). Dette omfatter blant annet feievesen og branntilsyn. Beredskap mot branner og andre ulykker (KOSTRA-kode 339). Tjenesten omfatter beredskapsstyrker som er klar til innsats mot alle typer branner og ulykker. Inkluderer også 110-sentral og oljevernberedskap.

Nasjonale føringer

Det er fastsatt nasjonale føringer for brann- og beredskapstjenestene, gjennom følgende lover og forskrifter:

- Brann og eksplosjonsvern loven
- Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen
- Forskrift om brannforebygging
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret
- Forskrift om kommunal beredskapsplikt
- Lov om vern mot forurensning og om avfall

Innretning

Drammensregionens brannvesen IKS (DRBV)

DRBV eies av følgende kommuner: Drammen, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Sande, Svelvik, Sigdal og Krødsherad. Virksomheten har stasjoner i både Drammen, Nedre Eiker og Svelvik, i tillegg til i Krødsherad, Lier, Sande, Øvre Eiker og Sigdal. Hovedkontoret er plassert i Drammen. Feiervesenet er stasjonert i Drammen i eget bygg.

DRBV har totalt ni brannstasjoner fordelt på åtte kommuner. På grunn av sin lengde har Sigdal kommune to brannstasjoner. To av ni brannstasjoner er kasernerte, dvs. døgnbemannede. Øvrige stasjoner er bemannet med deltidsmannskap, det vil si mannskaper som har annet hovedyrke, men bærer radioterminal og kan møte ved utalarmering.

Interkommunalt utvalg for vern mot akutt forurensning (IUA): Samtlige kommuner i Buskerud, Svelvik og Sande har inngått felles avtale om beredskap for mindre utslipp av forurensning på land, vann og sjø. Drammen kommune er vertskommune, og beredskapen ivaretas av DRBV.

Vestviken 110 IKS skal ivareta samfunnets behov for profesjonell, samordnet og kostnadseffektiv nødalarmring ved brann og ulykker, akutt forurensning og andre kriser gjennom et regionalt samarbeid i brannvesenet og andre nødetater. Vestviken 110 IKS er et eget rettssubjekt, og eies av kommunene i Vestfold og Buskerud, enten direkte eller via interkommunale brannvesen. Telemark er i prosess for å tre inn i selskapet. Virksomhet og hovedkontor har frem til nå vært lokalisert i Drammen, men flyttet i forbindelse med politireformen til Tønsberg i mai 2018. Det vil, uavhengig av kommunereformen, være behov for å følge opp kostnadene og kvaliteten ved drift av ny 110 sentral i 2018 og 2019 i forbindelse med flyttingen fra Drammen til Tønsberg 2018.

Ettersom tjenestetilbudet innen brann- og ulykkesberedskap i hovedsak er likt i de tre kommunene, er det i begrenset grad gjort sammenligning mellom kommunene.

Relevante nøkkeltall

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik	ASSS u/Oslo
Kostnad/innbygger, brann- og ulykkesvern	562 kr	578 kr	651 kr	598 kr
Årsverk/1000 innb.	0,45	0,45	0,45	0,55
Bygningsbranner/1000 innb.	0,7	0,4	0,9	0,4
Antall utrykninger, inkludert unødvendige	1258	479	96	
Feiing, skorsteiner, antall	5868	2624	814	
Tilsyn, fyringsanlegg, antall	3795	1777	0	

KOSTRA-tall pr 2016

Finansiering og gebyrer

Finansiering, brannberedskap

	Alle tre kommuner
Driftskostnader/innbygger DRBV	625 kr
Driftskostnader/innbygger 110-sentral	27,80 kr
Driftskostnader/innbygger IUA	3,5 kr

Feiertjenesten er selvkostfinansiert gjennom gebyrer i alle kommunene:

	Alle tre kommuner
Lovpålagt feiing	616 kr
Ikke lovpålagt feiing	996 kr
Tilsyn, fyringsanlegg	1584 kr
Søknad, handel med fyrverkeri	2538 kr

Dimensjonering

Brannvesenet skal bygge sin organisering og dimensjonering etter «Forskrift om Organisering og dimensjonering av brannvesen», samt lokal Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS analyse). Summen av forskriftskrav og lokal ROS benevnes ofte «minimumskrav» eller «Brannordning».

DRBV har et sterkt fokus på å trekke ut stordriftsfordeler. Stordriftsfordeler er hentet ut i områdene lønn, driftskostnader, investeringer og fag. Stordriftsfordelene innen fagområdet er hentet ut ved at enkelte stasjoner har fått spesialisere seg innenfor spesifikke fagområder. Eksempelvis er stasjonen i Mjøndalen tillagt kjemikaliedykking og urban redning («klatregruppe»). Stasjonen i Hokksund og Eggedal skogbrann, stasjonen i Sande har nødstrømsaggregater, stasjonen i Noresund har tunellkompetanse og stasjonen i Drammen har innsatsledelse, redningsdykking, masseskader, høyderedskap og tunellberedskap. Ressursene kan således brukes fleksibelt mellom de ulike brannstasjoner og fagområder.

Feiervesen er dimensjonert etter antall piper og behov for feiing. Det er 1 årsverk pr 1000 innbygger som skal jobbe forebyggende. Det er 1 årsverk for lite på forebyggende, men dette må sees i sammenheng med at Sande kommune går ut av DRBV i 2020.

Nødmeldetjenesten dimensjoneres etter forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen, brann og eksplosjonsvernloven § 16. og separate ROS- analyser.

Lokalisering av brannstasjon på Eikerdelet

Brannvesenets ROS analyse viser at det er mulig, innenfor dagens lov- og forskriftsverk som regulerer brantntjenesten, å legge ned brannstasjonene i Mjøndalen og Hokksund, for å etablere en felles brannstasjon på delet mellom kommunene Nedre Eiker og Øvre Eiker. En slik studie er også gjennomført med samme konklusjon av to eksterne konsulenter. To eksterne konsulenter har også konkludert med at det er en potensiell stordriftsfordel på ca. kr. 2,8 millioner ved å etablere en felles brannstasjon på Eikerdelet.

DRBV har i henhold til Selskapsavtalens § 5 fremmet forslag til dimensjonering av brannvesenet i tråd med faglige analyser. Øvre Eiker kommune har både administrativt og politisk støttet DRBVs faglige forslag til brannstasjonsstruktur. Nedre Eiker kommune har politisk vedtatt å opprettholde sin brannstasjon i Mjøndalen. Selskapsavtalen tar høyde for at eierkommuner kan velge en bedre løsning enn selskapets forslag til minimumsløsning, men kommunen skal da selv bære tapet av stordriftsfordelen. Nedre Eiker kommune har benyttet rettigheten som Selskapsavtalen gir, og fra og med 2018 betales kr. 2,8 millioner til DRBVs øvrige eierkommuner, fordelt etter respektive eierandel. Høsten 2016/ vinter 2017 ønsket Nedre Eiker kommune at det skulle iverksettes en utredning (forstudie) av felles brannstasjon. Styret fremmet sak i vårmøtet 2017 (08/2017) om forslag til mandat om utredningen til representantskapet. Vedtaket ble at utredningen ble utsatt på ubestemt tid. Begrunnelsen var alle prosesser som er iverksatt på grunn av den pågående kommunereformen.

Kvalitet

Brannvesen tilfredsstillende lovkrav, og det var ingen avvik ved siste tilsyn fra DSB.

Responstider og samarbeid mellom brannstasjon:

Utgangspunktet for plasseringen av de ulike brannstasjonene er forskriftsmessige krav til utrykningstid. Krav til utrykningstid er 10 minutter til særskilte brannobjekter, 20 minutter i tettsteder og et bør krav om ikke over 30 minutter til spredt bebyggelse. Det er Statistisk Sentralbyrås definisjon av tettsteder som ligger til grunn for begrepet «tettsted». Beregning av utrykningstider bygger på erfaringer og testkjøring. Enkelte særskilte brannobjekter kan ligge utenfor utrykningstiden på 10 minutter, men da er ulike kompensierende tiltak krevet.

Nasjonal brannstudie fra 2012/2013 anbefaler at brannvesen bør bli større og færre. Geografiske grenser er foreslått å følge fylkesgrensene. Konklusjonen kom før politireformen, kommunereformen og regionreformen, så anbefalingen om å følge fylkesgrensa er ikke lenger tema for Direktoratet for sivil beredskap (DSB). DSB er klare på at de ønsker færre og større brannvesen og DRBV.

Utfordringer – Behov for utvikling og harmonisering

Da det allerede er felles brannvesen med likeverdige tjenester, er det ikke avdekket behov for ytterligere harmonisering.

Det bør tas stilling til om det beløp Nedre Eiker kommune i dag betaler for å ha brannstasjon i Mjøndalen skal videreføres av ny kommune, eller om det er aktuelt å rasjonalisere strukturen for brannstasjoner.

Uavhengig av kommunereformen vil det være behov for å følge opp kostnadene og kvaliteten ved drift av ny 110-sentral i 2018 og 2019 i forbindelse med flyttingen fra Drammen til Tønsberg 2018.

VANN OG AVLØP

Innledning

Tjenestene omfatter alle ledd i vann- og avløpsforvaltningen, og omhandler følgende (KOSTRA) funksjoner:

- Produksjon av vann: (KOSTRA-kode 340) Vannkilde/vanninntak, vannbehandlingsanlegg og distribusjon (rør, trykkøkingsstasjoner og høydebasseng) frem til «distribusjon av vann». Dette inkluderer også ansvar for å ha reservevannskilde og tilhørende vannbehandlingsanlegg og distribusjonssystem.
- Distribusjon av vann: (KOSTRA-kode 345) Ledningssystem for forbruksvann, inkludert evt. ventiler, trykkregulatorer, pumper etc., frem til private stikkledninger. Inkluderer ansvar for nødvannsforsyning. Ledningssystemet er også dimensjonert for å levere vann i tilstrekkelig mengde til brannslukking.
- Distribusjon av avløp: (KOSTRA-kode 353) Ledningssystem, inkludert overløp, pumper etc., for transport av vann som er brukt i husholdninger og næring (spillvann), som må renses før det kan slippes ut i naturen igjen. Avløpssystemet omfatter både fellesledninger, der spillvann og overvann (regnvann m.m.) går i samme ledning, og separerte ledningssystem, der spillvann og overvann går i hver sine ledninger. Kun spillvannet går til avløpsrensning der det er separerte løsninger. Funksjonen omhandler også rene overvannsledninger.
- Avløpsrensing: (KOSTRA-kode 350) Rensing av forbrukt vann, til et renhetsnivå der det kan slippes ut i naturen. Slam fra avløpsrensing avhendes til uttak av biogass og til bruk som gjødsel i landbruket og grøntarealer. Renhetskrav til utslippsvann fra renselanlegg bestemmes av staten v/fylkesmannen. Renhetskrav til slam som skal nyttes til gjødsel reguleres gjennom gjødselvereforskriften.
- Septiktømming/slamtømming: (KOSTRA-kode 354) Eiendommer som ikke er tilknyttet kommunal avløpstjeneste må ha egen ordning for avløpsrensning. Dette inkluderer tømming av septiktanker og slamavskillere. Tjenesten omhandler også tømming av tanker tilknyttet offentlig ledningsnett.

Nasjonale føringer

Loverk:

- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg
- Lov om folkehelsearbeid, (folkehelseloven)

Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

- Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Lov om vassdrag og om grunnvann (vannressursloven)

Tilhørende forskrifter

- Lov om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)

Tilhørende forskrifter

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Forurensningsloven

Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften)

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav (gjødselvereforskriften)

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)

Forskrift om rammer for vannforvaltningen

Forskrift for tømming av tanksystem for oppsamling av avløpsslam og avløpsvann Fylkesmannens utslippstillatelse til kommunene

Innretning

Et godt fungerende vann- og avløpssystem er en av de mest grunnleggende tjenestene for å sikre god folkehelse og et rent vannmiljø. Tjenesten leveres til befolkning og næringsliv 24/7. Det er stort fokus på forebyggende arbeid, sikkerhet og beredskap.

I Drammen og Nedre Eiker blir vannet produsert av Glitrevannverket IKS. Glitrevannverket leverer også vann til de andre eierkommunene Lier og Røyken, samt at det selges vann til Frogn og Sande. I Svelvik blir vannet produsert av Blindevannverket IKS. Blindevannverket IKS eies av Svelvik og Sande kommuner med 50 prosent hver. Driftsavtale med Sande kommune er av styret i Blindevannverket vedtatt fornyet for perioden 01.09.2018 til 31.08.2020 – med

forutsetning om revisjon og fornyelse av avtalen innen 31.10.2019.

Kommunene kjøper vannet som skal videre inn på kommunale vannledninger fra IKS-ene etter at dette er behandlet, slik at det tilfredstiller krav til drikkevannskvalitet.

Leveranse av vann frem til forbruker er en tjeneste som i alle de tre kommunene leveres av kommunenes VA-avdelinger. Tilsvarende er transport av avløp fra forbruker frem til renseanlegg en tjeneste som i alle de tre kommunene leveres av kommunenes VA-avdelinger. Det er enkelte forskjeller i hvordan de ulike drifts- og investeringsoppgavene for ledningsnett er organisert og gjennomføres i de tre kommunene.

Rensing av avløpsvann skjer ved følgende renseanlegg (RA): Mjøndalen RA i Nedre Eiker, Muusøya RA, Solumstrand RA i Drammen og Bokerøya RA i Svelvik.

Tilsyn med septiktanker/ slamavskillere tilknyttet små (ikke kommunale) avløpsanlegg ivaretas av «Tilsynet for små avløpsanlegg i Drammensregionen» i alle de tre kommunene. Tilsynet forvalter også disse oppgavene for Modum, Øvre Eiker, Lier, Røyken, Hurum, Sande og Krødsherad. Lier er vertskommune. Alle aspekter ved tjenesten utføres likt i de ulike kommunene. Tilsyn og tømning av tanker tilknyttet offentlig ledningsnett ivaretas av kommunene.

Relevante nøkkeltall

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Vann – lengde ledningsnett	296 km	155 km	93 km
Vann – alder ledningsnett	Gjennomsnitt 44 år	Gjennomsnitt 42 år	Gjennomsnitt 38 år
Vannmålere i bolig og næring	21300 stk	9200 stk	2803 stk
Dammer	Eier 7 dammer i Drammen, 6 i Nedre Eiker og 3 i Røyken. Ikke i bruk som drikkevannsanlegg.	Eier 18 dammer i Nedre Eiker. Ikke i bruk som drikkevannsanlegg.	Eier 10 dammer, inkludert dammer ute av bruk. Kun Blindevann i bruk som drikkevannsanlegg.
Avløp – lengde ledningsnett	Fellesledninger: 138 km Separerte ledninger: 155 km spillvann 186 km overvann	Fellesledninger: 46 km Separerte ledninger: 87 km spillvann 90 km overvann	Fellesledninger: Ca 6,5 km Separerte ledninger: Ca 44 km spillvann Ca 34 km overvann
Overløpstasjoner	77 stasjoner	33 stasjoner	29 stasjoner
Pumpestasjoner	49 spillvann 20 overvann	43 spillvann 7 overvann	18 spillvann 8 m/ styring u/ overbygg
Små, separate avløpsanlegg (private anlegg som tilsynføres av "Tilsynet for små avløpsanlegg")	416 anlegg for fast bosetting. 403 anlegg for fritidsbebyggelse.	215 anlegg for fast bosetting. 270 anlegg for fritidsbebyggelse.	292 anlegg for fast bosetting. 198 anlegg for fritidsbebyggelse.
Renseanlegg	Muusøya, mekanisk – kjemisk. Solumstrand, mekanisk, biologisk, kjemisk.	Mjøndalen, mekanisk-kjemisk.	Bokerøya, mekanisk-kjemisk.

Finansiering og gebyrer

Vann- og avløpstjenestene er 100% gebyrfinansiert i alle kommunene. De tre kommunene har vedtatt likelydende gebyrforskrift, med samme prinsipp for beregning av årsgebyr med en fast del og en mengdeavhengig del basert på målt forbruk. Gebyrene kommer i hovedsak fra eksisterende abonnenter, men det må også betales en tilknytningsavgift når nye bygg skal knyttes til vann og avløp.

Gebyrnivå 2018 (priser nkr inkl. mva.)	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Fastledd pr år – vann per enhet *	551,-	681,25	1.037,-
Fastledd pr år – avløp pr enhet *	968,-	687,50	1.625,-
Vann – per kubikkmeter	20,28	21,83	19,38
Avløp – per kubikkmeter	35,88	34,78	28,75
Tilknytningsgebyr – vann per enhet **	5.805,-	7.270,- 14.450,- ***	10.000,-
Tilknytningsgebyr – avløp per enhet **	5.805,-	7.270,- 14.450,- ***	10.000,-
Prisen for vann og avløp til en bolig som bruker 100 m ³ per år	7.135,-	6.956,-	7.475,-

* Boenhet er definert slik: Bolig med ett eller flere rom, separat inngang og egen kjøkkendel.

** Enhet er definert i gebyrforskriften § 2-2 (vanligvis gitt som 1 boenhet)

*** Bygg til ikke rent boligformål

Dimensjonering og dekningsgrad

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Dimensjonering. Vannforsyning, inkludert reservevann og nødvann	God kildekapasitet Stort fokus på lekkasjereduksjon for å sikre fremtidig kildekapasitet Reservevann: God kapasitet Nødvann ivaretas av kommunen, som samarbeidsprosjekt i GVD	Samme som for Drammen	God kildekapasitet Mangelfull reservevannsforsyning Nødvann ivaretas av kommunen, som samarbeidsprosjekt i GVD
Tilknytningsgrad, kommunalt drikkevann	98,8 % av befolkning/næring er tilknyttet offentlig ledningsnett.	98 % av befolkning/næring er tilknyttet offentlig ledningsnett.	93,9 % av befolkning/næring er tilknyttet offentlig ledningsnett.
Dimensjonerende kapasitet på avløpsanlegg Person-ekvivalenter	Muusøya 22.000 Solumstrand: 130.000	Mjøndalen 25.000	Bokerøya 9.400
Brukt kapasitet på renseanlegg, Person-ekvivalenter	Muusøya 17.000 Solumstrand: 50.000 (Høyt belastet biologisk pga næringstilførsel)	Mjøndalen 21.000	Bokerøya 7.600
Tilknytningsgrad, kommunalt avløp	98,3 % av befolkning/næring er tilknyttet offentlig ledningsnett.	95 % av befolkning/næring er tilknyttet offentlig ledningsnett.	88,5 % av befolkning/næring er tilknyttet offentlig ledningsnett.

Manglende tilknytning til kommunalt vann og avløp gjelder i første rekke spredtbygde områder i de tre kommunene.

Kildekapasitet for vannforsyning

Det er gjort beregninger på hvor god kapasitet Glitrevannverket har til å forsyne eierkommunene med drikkevann, forutsatt fortsatt vekst i folketall iht. SSBs prognoser. Skjæringspunktet for når ny drikkevannskapasitet avhenger dels av forbruksutvikling/ folketallsvekst, og dels av i hvor stor grad kommunenes vann- og avløpstjeneste klarer å redusere vanntap i ledningsnettet. Forutsatt at utskiftingstakt for vannledninger opprettholdes, er det ennå lang tid før det er behov for at den nye kommunen må investere i nye vannkilder. Blindevannverket har god kapasitet til å forsyne tilknyttede abonnenter i Svelvik og Sande.

Avløpsrensing – kapasitet og utnyttelse

Kapasiteten på renseanleggene begrenses i forhold til antall personer tilknyttet renseanlegget, samt hvilket påslipp som kommer fra næring (omregnet til påslipp av fosfor og organisk stoff). Til alle renseanleggene kommer det også inn en stor mengde fremmedvann. Med fremmedvann menes her overvann etc., som ikke er spillvann fra husholdninger/ abonnenter. I eldre boligområder, hvor det er lagt fellesledning for spillvann og overvann, gir dette en betydelig utfordring mht. å oppnå ønsket rensegrad. I alle noenlunde nye avløpsløsninger er spillvann og overvann separert i ulike ledninger. Høy mengde fremmedvann påvirker rensegraden på renseanleggene negativt.

Kvalitet

	Drammen	Nedre Eiker	Svelvik
Vannforsyning	Vannkvaliteten er god.	Vannkvaliteten er god	Vannkvaliteten er gjennomgående god, men ligger rundt grenseverdiene i Drikkevannsforskriften når det gjelder fargetall.
Avbrudd i vannforsyning	2017: 30 minutter og 13 sekunder avbrudd, hvorav 3 minutter og 12 sekunder var ikke-planlagt. Beregnet etter Norsk Vanns mal.	Ikke planlagte avbrudd 15 stk., planlagte avbrudd 38 stk. Beregnes ikke etter Norsk Vanns mal.	Beregnes ikke etter Norsk Vanns mal.
Rensekvalitet/ Oppfylld av Fylkesmannens utslippstillatelse	Muusøya RA RA sliter med stor mengde overvann, og har derfor problemer med å oppfylle rensekrav. Solumstrand RA Rensekrav er oppfylt.	Mjøndalen RA: Oppfyller rensekrav pr i dag. Overholder ikke krav om sekundærrensing, som ventes å slå inn i 2021-22	Bokerøya RA: Rensekrav er oppfylt.
Beredskapsplan/beredskapsøvelse	Har administrativ og operativ beredskapsplan, med tilhørende beredskapsinstrukser som oppdateres årlig. Har gjennomført flere beredskapsøvelser siste år.	Har beredskapsplan. Har gjennomført beredskapsøvelse siste år.	Har beredskapsplan. Har gjennomført beredskapsøvelse siste år.
Rutiner/strategi for tømning av private septiktanker/ slamavskillere tilknyttet offentlig nett	Har ikke fastsatte rutiner for oppfølging/ tilsyn knyttet til tømning av disse tankene. Har iverksatt et prosjekt hvor målet er at alle disse tankene nedlegges. Eiendommer får varsel og pålegg om tiltak.	Har fastsatt rutine for tømning av disse. Utføres av basis via egen suge/spylebil. Har iverksatt et prosjekt hvor målet er at alle disse tankene nedlegges. Eiendommer har fått varsel og pålegg om tiltak.	Har ikke fastsatte rutiner for oppfølging/tilsyn knyttet til tømning av disse tankene.

Beredskapsplan/beredskapsøvelse er nevnt under kvalitet, fordi vann og avløp er en essensiell tjeneste til befolkningen, med derav strenge krav til forsyningssikkerhet og beredskap ved uønskede hendelser.

Avløpsrensing foregår ved Mjøndalen, Muusøya, Solumstrand og Bokerøya renseanlegg. Mjøndalen, Muusøya og Bokerøya er alle mekanisk/kjemiske renseanlegg som renser avløpsvann med hensyn til fosfor, mens Solumstrand også har et biologisk rensetrinn hvor det renses for organisk stoff. Kommunene har utslippstillatelser fra de respektive fylkesmenn. Felles resipientovervåkning av Drammenselva for de fire kommunene som har elven som resipient (Modum, Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen) konkluderte med at utløp fra de fem renseanleggene heller ikke i 2017 påvirker vannmiljøet negativt med hensyn til næringsstoffkonsentrasjon. Vannmiljøet karakteriseres med god eller svært god tilstand ved alle prøvepunkter oppstrøms- og nedstrøms renseanleggene.

Kvaliteten på data om transportsystemet (ledningsnett) varierer i de tre kommunene:

- Drammen kommune har utslippstillatelse med krav om tilføringsgrad og krav til totalutslipp av fosfor, hvilket har medført at Drammen kommune har hatt stort fokus på tilstandskartlegging av avløps transportsystemet.
- Det er utarbeidet saneringsplaner med omfattende avløpsmodeller både for Solumstrand og Muusøya rensedistrikt.
- Drammen kommune har utviklet verktøy for prioritering av investeringer.

Utfordringer – Behov for utvikling og harmonisering

Eierne av de interkommunale vannverkene, Asker og Bærum Vannverk, Glitrevannverket, Blindevannverket og kanskje Vestfold Vann bør etablere en felles utredning som belyser de tekniske, økonomiske og organisatoriske utfordringer og muligheter for fremtiden. Spørsmålet om strategi for vannkvalitet og leveringssikkerhet i Svelvik bør bli en del av et mandat for denne ønskede utredningen. En utredning av dette formatet vil måtte ta 2-3 år og kan med fordel utsettes til etter 2020.

Eierne av renseanlegg med utslipp til Drammenselva og Drammensfjorden bør etablere en felles utredning som belyser de tekniske, økonomiske og organisatoriske utfordringer og muligheter for fremtiden. Renseanleggene i Mjøndalen og på Muusøya må oppgraderes, fornyes og/eller reetableres for å tilfredsstille rensekrav i fremtiden.

Nye Drammen kommune bør ha fokus på å sikre vannkvaliteten i Drammenselva og Drammensfjorden gjennom helhetlig planlegging. Tilstandskartlegging av kvalitet og kapasitet ved renseanleggene er avgjørende. Tilstand på avløpsledninger spiller også sterkt inn på rensesultatene. Dersom ledningene er utette kan dette gi utlekking av avløp som forurenser grunnvann og vannmiljø. Alternativt kan innlekking av fremmedvann til avløpet gjøre avløpsvannet vanskeligere å rense. Eldre ledningsanlegg, der spillvann og overvann går i fellesledning, gir også dårligere rensing. Det er ulik datakvalitet og systematikk for data om kvalitet på ledningssystemet, og på verktøy for vedlikeholds- og investeringsbehov.

Nedre Eiker har særlige utfordringer ved høy vannstand i Drammenselva og ekstremnedbør, og har av den grunn behov for å bruke betydelige ressurser på beredskap og tiltak til dette.

Ny hovedplanprosess for vann og avløp må igangsettes i ny kommune.

For å ivareta leveringssikkerheten av tjenesten, sikkerhet og beredskap, må fagsystemer harmoniseres.

Det må vurderes om gebyrer skal harmoniseres eller om det skal være ulike gebyrsoner i ny kommune.

I Svelvik kommune foreligger det enkelte avtaler med private om vannforsyning som må gjennomgås og trolig termineres.

Det må tas stilling til om forvaltning av slamavskillere/septiktanker fortsatt skal skje gjennom «Tilsynet for små avløpsanlegg i Drammensregionen», med Lier som vertskommune. Det er ikke kartlagt forhold som tilsier at dagens ordning trenger å endres i forbindelse med kommunesammenslåingen.

RENOVASJON - HUSHOLDNINGSAV FALL

Innledning

Tjenesten omfatter Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall (KOSTRA-kode 355). Innsamling av næringsavfall og avfall fra kommunale avfallsbeholdere (parker, plasser, torg etc.) ikke inngår i denne tjenesten. Disse tjenestene må være regnskapsmessig strengt adskilt, da husholdningsrenovasjon er et selvkostregime.

Nasjonale føringer

- Lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Innretning

All husholdningsrenovasjon i de tre kommunene ivaretas av Renovasjonsselskapet i Drammensregionen IKS (RfD IKS). Selskapet eies av Drammen kommune, Lier kommune, Nedre Eiker kommune, Røyken kommune, Øvre Eiker kommune, Modum kommune, Hurum kommune, Sande kommune og Svelvik kommune. Renovasjonstjenesten omfatter innsamling, transport og behandling av husholdningsavfall, samt driftsansvar for syv gjenvinningsstasjoner. Kildesortering har vært praktisert i 20 år, og det er nå fem hovedfraksjoner av avfall som blir hentet hos husholdningen (organisk, papp/papir, glass/metall, plast og restavfall). Øvrige fraksjoner må leveres på gjenvinningsstasjon. RfD utfører ikke tjenestene selv, men tegner avtaler med underleverandører slik at det i sum bygges opp et godt renovasjonstilbud.

Selskapet har en egen selskapsstrategi, forankret i relevante nasjonale og lokale ambisjoner og føringer, eiernes eierstrategi, samt vedtektene for selskapet. Selskapsstrategien erstatter eierkommunenes avfallsplaner, og skal være eierkommunenes omforente avfallsstrategi.

Dette innebærer at ansvaret, og all fagkompetanse på området, er delegert/flyttet fra primærkommunene til RfD.

Relevante nøkkeltall

Nøkkeltallene gjelder for ALLE eierkommunene i RfD

	Alle kommunene
Total avfallsmengde, ALLE RfD-kommunene	103 941 tonn
Gjenvinningsgrad	97,3 %
Herav materialgjenvinning	47%
Energigjenvinning	50%

Finansiering

Tjenesten er 100 prosent selvkostfinansiert. Gebyrene er like i de tre kommunene. Standard renovasjonsavgift i 2018 er 3336 kr. Kommunene kan velge tilleggs løsninger. Drammen, Nedre Eiker og Svelvik har valgt like tilleggs løsninger.

For gjenvinningsstasjonenes drift er det utarbeidet et reglement som skal tydeliggjøre skillet mellom husholdningsavfall og næringsavfall. Husholdninger betaler for tjenesten gjennom renovasjonsgebyr, mens næringslivet betaler ved levering.

Dimensjonering og dekningsgrad

RfD dimensjonerer anbudsstørrelse iht. antall abonnenter. Det er tvungen husholdningsrenovasjon, og dekningsgraden er derfor 100 prosent. I løpet av 2019 er det også full dekning av hytterrenovasjon.

Dersom det som følge av kommunesammenslåingene for nye Asker eller nye Holmestrand blir aktuelt å øke eller minske antall abonnenter, må RfD justere virksomheten og anbudsstørrelse i forhold til dette. Dette vil imidlertid være et selskapsansvar, som ikke trenger nærmere vurdering i dette kunnskapsgrunnlaget.

Kvalitet

Tjenesten som tilbys er lik i de tre kommunene.

I forbindelse med arbeidet med ny eierstrategi (vedtatt i 2016) ble det gjennomført en analyse av selskapets effektivitet og kvalitet, sett opp mot andre tilsvarende selskaper, med følgende hovedkonklusjoner:

- RfD ligger noe under snittet for andre tilsvarende selskaper, når det gjelder gjennomsnittlig renovasjonsgebyr
- Tjenestestandarden er vurdert som godt over gjennomsnittet
- Kundene var over gjennomsnittlig fornøyd med prisen på renovasjonstjenester

RfD har et gebyrnivå som er noe lavere enn gjennomsnittet i Avfall Norges Benchmark for 2017. Selskapet skårer høyt på tjenestestandard, og ligger på gjennomsnittet mht. opplevd kundetilfredshet. I 2017 ble kun 29 prosent av avfallet behandlet som restavfall, noe som viser at brukerne opplever det som enkelt å sortere.

Utfordringer – Behov for utvikling og harmonisering

Da alle kommunene er tilknyttet samme IKS, er det ikke behov for ytterligere harmonisering.

Det kan være aktuelt å vurdere dimensjonering av, og strategier for RfD dersom andre kommuner trekker seg ut av RfD som følge av andre kommunesammenslåinger (Røyken, Hurum, Sande). Nærmere vurderinger rundt dette ligger utenfor mandatet for denne kartleggingen av tekniske tjenester.

Vedlegg

VEDLEGG 1: KOMMUNALE FØRINGER

Plan, byggesak og geodata

Alle de tre kommunene har vedtatt egen kommuneplan i 2015, som er førende for arealbruk og plan- og byggesaksbehandling i de respektive kommunene. Kommuneplanene for Drammen og Nedre Eiker forholder seg også til areal- og transportplan for Buskerudbyen, vedtatt i 2013.

Vei, trafikk, parkering og park

Parkering:

Drammen:

- Forskrifter for bolig- og beboersoner i Drammen. Kommuneplanen med tilhørende parkeringsveileder

Nedre Eiker:

- Nedre Eiker har skiltplan for sentrumsområdene.

Føringer for Svelvik:

- Ingen spesielle føringer for parkering. Kommunestyret vedtok en strategi for ladestasjoner i Svelvik kommune 19.12.2016

Rekreasjon i tettsted

Drammen:

- Bystrategi: Drammen 2036
- Kommuneplanens arealdel 2014 - 2036
- Strategi for utvikling av grønne forbindelser, uterom og fellesarenaer 29.05.2015
- Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2017 – 2020
- Sykkelstrategi
- Håndbok for bruk av byens uterom ved arrangementer
- Retningslinjer for salg og aktivitet
- Forskrift om politivedtekt, Drammen kommune

Nedre Eiker:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2026
- Kommuneplanens arealdel 2015-2026
- Kommunal veileder om utforming av lekeplasser
- Miljøplan for Nedre Eiker 2013-2024
- Kommunedelplan for kulturminner
- Kommunedelplan for friluftsliv og idrett

Svelvik:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2024
- Kommuneplanens arealdel 2015-2027, med bestemmelser
- Vedtatte reguleringsplaner med avsatte grøntarealer og korridorer
- Temaplan for friluftsliv og rekreasjon 2017-2024

Forebygging og beredskap av brann og ulykker

Ingen særskilte lokale føringer

Vann og avløp

Hovedplan for vannforsyning og avløp i Drammensregionen 2010-2021, gebyrforskrift og avtalevilkår som er likelydende i de tre kommunene.

Husholdningsrenovasjon

Lokal forskrift:

- Forskrift om husholdningsavfall med ikrafttredelse fra 01.01.2018. Renovasjonsforskriften er vedtatt likelydende i alle RfDs eierkommuner med hjemmel i forurensningsloven. Forvaltningen av forskriften er delegert til Renovasjonsselskapet for Drammensregionen (RfD) i henhold til delegeringsvedtak i kommunene.

